

Iniciativa EOSC CZ

Matej Antol, 26.1.2026



**Spolufinancováno
Evropskou unií**

IPs EOSC-CZ (od r. 2023) – organizační a znalostní zázemí Sekretariát

<https://www.eosc.cz/o-nas/sekretariat-eosc-cz>

Národní metadatový adresář (NMA)

<https://nma.eosc.cz>

Školicí centrum

<https://www.eosc.cz/skoleni>

IPs CARDS (od r. 2023) – knihovně-informační zázemí

Metadatový standard: CCMM

<https://www.ccm.cz>

Persistentní identifikátory (PIDs)

<https://identifikatory.cz>

Národní katalog repozitářů (NKR)

ve výstavbě

Národní repozitářová platforma pro výzkumná data (od r. 2024) – železo a prostředí

HW/SW základna

úložiště (HW, Ceph, S3), servery + prostředí pro běh aplikací (Kubernetes)

Repozitářové systémy

CESNET Invenio, CLARIN DSpace

Open Science II (od r. 2025) – oborově specifické repozitáře, nástroje a služby

Na základě vstupů od 8 tematických pracovních skupin EOSC CZ

Nové a inovované repozitáře, SW nástroje (AI, citlivá data, přenos z ELN do NRP ad.)

Open Science III (od r. 2026) – „rozvoj znalostí a dovedností“



Průběh implementace

Fáze 1

- Zapojení českých výzkumníků a odborníků
- Organizace pracovních skupin a komunit
- Kick-off 3 hlavních projektů
- Navržení základní infrastruktury a služeb
- Spuštění prvních služeb
- Zvýšení povědomí

Fáze 2

- Spuštění infrastruktury
- Spuštění všech základních služeb
- Integrace prvních repozitářů
- Podpora data management dovedností a know-how
- Integrace národního a mezinárodního ekosystému
- Návrh modelu udržitelnosti



IPs EOSC-CZ

Zpráva o realizovaných aktivitách za rok 2025

Obecný přehled

Koordinace: MU

Partneři: CESNET, VŠB-TUO

Hl. manažer projektu: dr. Matej Antol

Realizace: 1. 1. 2023 – 31. 12. 2028

Celkový schválený rozpočet: 448 934 tis. Kč

Celkem 33 FTE pracovníků odborného týmu

Plán čerpání na roky 2023-2025: 194 326 871,00 Kč

Reálné čerpání za 2023-2025: 139 751 922,54 Kč

Rozdíl: 54 574 948,46 Kč

KA2 Sekretariát EOSC CZ

Vedoucí KA: Jiří Marek / Jaroslav Juráček (MU)

KA2 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025

- Příprava konceptu Task Forces a úprava režimu fungování PS EOSC CZ
- Koordinace přípravy vzdělávací a komunikační strategie iniciativy EOSC CZ
- Zapojení do přípravy projektu Open Science II – konzultace a příprava procesních materiálů a metodik, projektové žádosti a příprava a realizace pilotního kola podávání minizáměrů OS II
- Zapojení do konzultací výzvy OS III
- Personální doplnění sekretariátu EOSC-CZ
- Aktualizace webu www.eosc.cz včetně rozšíření o sekce navazujících projektů iniciativy EOSC CZ
- Aktivní podpora PS EOSC CZ + EOSC Networking (setkání organizovaná ve spolupráci s vědeckými komunitami na českých univerzitách, rozšíření formátu a spolupráce s poskytovateli financí)
- Spolupráce na organizaci Research Data Day and National Tripartite Event a Národní konference EOSC-CZ – Long Live Research Data, a dalších vzdělávacích aktivitách – programová část
- Příprava evaluačních reportů EOSC CZ



KA3 Společné komponenty a služby národní datové infrastruktury

Vedoucí KA: Michal Klodner (CESNET)

KA3 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025

- Příprava NMA pro podporu Czech Core Metadata Model a komunit zdrojových repozitářů
- Výběrové řízení na hardwarový systém 2 pro NMA
- Vývoj UI komponent národního metadatového adresáře - slovníků předem definovaných hodnot, vazeb mezi záznamy a dalších
-
- Implementace OAI-PMH procesu do NMA
- Návrh nástrojů pro datové přenosy s výběrem datové sady z indexu NMA
- Implementace komponenty AAI pro rozšíření správy organizací a komunit v repozitářích
- Implementace komponenty PID pro rozšíření případů užití PID v repozitářích Invenio RDM

KA4 Školicí centrum EOSC CZ

Vedoucí KA: Pavlína Tassanyi (VŠB TUO)

KA4 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025

- Uspořádání 2 konferencí:** Research Data Day and National Tripartite Event (Brno, 05/25) a Národní konference EOSC-CZ – Long Live Research Data (Ostrava, 12/25) vč. navazujícího školení.
- Příprava a organizace 1 letní školy pro data stewardy** (Ostrava, 06/25).
- Příprava a organizace 12 školení** (online a onsite)
- Zapojení do sítě **evropských kompetenčních center**
<https://www.skills4eosc.eu/network>
- Naplnění indikátoru celkového počtu účastníků školicích akcí a jeho navýšení
- Personální obměna týmu (3x specialista vzdělávání VŠB-TUO, 1x event manažer VŠB-TUO, 1x specialista vzdělávání MUNI, 1x event manažer Cesnet, 1x specialista vzdělávání Cesnet) současný stav (5 pozic VŠB-TUO, 2 pozice MUNI, 2 pozice Cesnet)
- Nákup propagačních předmětů – první dávka z rozpočtu VŠB-TUO
- Uzavření smlouvy o předávání osobních údajů mezi NTK a VŠB-TUO s ohledem na komplementaritu projektů EOSC-CZ a CARDS

Cíle projektu pro rok 2026

KA2 – Sekretariát EOSC-CZ

- Pokračování v podpoře PS EOSC CZ - proaktivní péče o jednotlivé PS/komunity, zahájení podpory Task Forces, volby vedoucích PS EOSC CZ
- Konceptualizace a příprava Národního EOSC uzlu (EOSC Federace)
- Analýza modelů udržitelnosti NDI po skončení IPs EOSC-CZ
- Procesní a komunikační část realizace vykazování výzkumného výsledku typu T (RIV)
- Koordinace s projekty NRP, OS II a nově OS III

KA3 – Společné komponenty a služby NDI

- Tvorba uživatelského rozhraní NMA
- Instalace a zprovoznění distribuovaného hardwaru pro NMA
- Nasazení prvotní verze NMA na hardware NMA
- Validace OAI-PMH procesu na prvotních sklizních metadat
- Příprava dokumentace pro zapojení repozitářů k NMA

KA4 – Školicí centrum EOSC CZ

- Příprava a realizace dalších školení a webinářů pro odborné komunity.
- Příprava letní školy pro data stewardy 2026
- Uspořádání mezinárodní konference s účastí zástupce Evropské komise.
- Realizace úprav webu



Národní repozitářová platforma pro výzkumná data

Obecný přehled

Koordinace: CESNET, z.s.p.o.

Partneři: 9+1 instituce (5 vysokých škol, 4 AV ČR, NTK)

Hl. manažer projektu: prof. Luděk Matyska

Realizace: 1.1. 2024 až 31.12.2028

Celkový schválený rozpočet: 1,280 miliardy Kč

157 pozic odborného týmu

Obsazeno celkem 160 pracovníky

Celkem 72,8 FTE pracovníků odborného týmu

KA2 Vývoj a provoz Národní datové infrastruktury

Vedoucí KA: *David Antoš (CESNET)*

KA2 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025

- Pořízení a instalace nového HW (CESNET – 33,5 PB; SSČ AV ČR - 5,7 PB)
- Instalace technologického zázemí provozu NRP (systém Kubernetes + úložiště s nástrojem Ceph s konceptem virtuálně spolehlivého S3 úložiště)
- Integrace základní implementace repozitářových systémů (CESNET Invenio, CLARIN-DSpace, ASEP/ARL)
 - CESNET Invenio - začlenění infrastrukturních nástrojů a CCMM, přechod na verzi Invenio RDM 14.
 - CLARIN-DSpace - převod na aktuální verzi DSpace, podpora ukládání dat protokolem S3, integrace do prostředí správy uživatelů NRP.
 - ASEP/ARL - integrace napojením na správu identit uživatelů, úložné systémy NRP. Rozvoj funkcionalit
- Příprava metodických materiálů vytváření instancí repozitářů pro uživatelské komunity

KA3 Pilotní repozitáře

Vedoucí KA: *Daniel Mikšík (MU)*

KA3 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025



- Catch-all repozitář - pilotní verze na <https://datarepo.eosc.cz>; přechod na programový kód Invenio RDM 14, změna metadatového modelu (CCMM), specifikace komponent pro aktualizované uživatelské rozhraní.
- Repozitář pro biologická zobrazovací data – tvorba metadatového profilu CCMM-REMBI, vytvořeny první návrhy uživatelského rozhraní a depozičního workflow.
- Národní úložiště pro biodiverzita data – pilotní verze na <https://herbarium.biodiversity.cz>; úprava kódu služeb platformy JACQ dostupných přes API (viz api.jacq.org), ověření integrace pilotního repozitáře s aktualizovanými službami. Implementace konvertoru botanických nálezů z databáze Museion (<https://tools.biodiversity.cz/herbarium/museionConvertor>).
- Repozitář Molecular Biophysics Database (MBDB) - produkční verze na <https://mbdb-data.org>; dokončen vývoj metadatového modelu pro metodu hmotnostní fotometrie, vývoj podpory pro komunity a depoziční workflows.
- Repozitář ArchaeoVault – nastavení procesů pro vývoj systému Islandora v prostředí Kubernetes, zprovoznění napojení na úložiště S3, napojení na NRP AAI. Implementace metadatového modelu.

KA4 Integrace služeb NRP

Vedoucí KA: Michal Růžička (MU)

KA4 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025

- Vývoj nástroje pro správu metadatových profilů Dataspecer (rozšíření o funkcionalitu pro tvorbu aplikačních profilů, specifikace DCAT 3 a CCMM) (KA4.1)
- Podpora práce s licencemi – návrh architektury frameworku pro evidenci přístupových oprávnění k datům (nyní prochází schvalováním pro následnou implementaci. (KA 4.2)
- Řízení přístupu k datům (KA 4.3):
 - Vytvoření iniciální architektury autentizační a autorizační infrastruktury (AAI)
 - Standardní operační postup připojování repozitářů a služeb NRP pro projektové partner
 - Připojení pilotních repozitářů a služeb NRP k AAI

KA5 Vývoj a provoz nových služeb NRP

Vedoucí KA: Michal Růžička (MU)

KA5 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025

- Data Stewardship Wizard – návrh a implementace funkcionalit, UI/UX vylepšení nástroje, propojení s AAI, příprava interního nástroje pro bootstrapping/sandboxing. Pilotní provoz DSW na e-INFRA CZ HW (<https://dmp.eosc.cz/>) (KA 5.2)



- Integrace platform Galaxy a Lexis, přehled komponent potřebných pro napojení NRP a výpočetních kapacit e-INFRA-CZ (KA 5.4)
- Pilotní instalace nástroje FIP Wizard (<https://fip-internal.dmp.eosc.cz/wizard>), konceptualizace efektivního využití a dalšího rozvoje nástroje v rámci projektu (KA 5.1)
- Interní testování a doplnění funkcí pro lepší integraci v NRP. Testování základních komponent vyvíjených nástrojů (DDR: <https://gitlab.com/heytul/ddrapp> a Onedata-CEITEC: <https://github.com/onedata/onedata-drive/tree/master>), napojení na AAI, probíhá návrh přímého napojení systému na repozitáře NRP (KA 5.3)
- Prototyp systému kontinuálního sběru a zpracování dat z webových crawlerů (KA 5.3)
- Revize roadmapy služeb NRP (KA 5.5)

KA6 Kyberbezpečnost a podpůrné služby

Vedoucí KA: Jan Kolouch (CESNET)

KA6 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025

- Rozpracování technických aspektů návrhu infrastruktury NRP s ohledem na zajištění požadované úrovně kybernetické bezpečnosti
- Nastavení postupů pro řešení a koordinaci řešení bezpečnostních událostí a incidentů (zařazení NRP do bezpečnostního týmu CESNET-CERTS)
- Specifikace zadání, cílů a realizace penetračního testování
- Síťový monitoring - vývoj nástroje FTAS
- ISMS – zařazení infrastruktury a služeb NRP do rozsahu ISMS provozovaného sdružením CESNET.

KA7 Školení a osvěta v oblasti funkcionalit a služeb NRP

Vedoucí KA: Anastasia Avdeeva (UK)

KA7 – Výstupy/Věcný stav za rok 2025

Podpora činnosti Data stewardů

- 2 prezenční setkání komunity DS (7.4. a 25.9.) + 5 online setkání
- Založení STEM podkomunity DS
- Facilitace diskuze na Discord

Metodické materiály

- FAIR příručka pro komunitu data stewardů v ČR



- Etické sedmero práce s výzkumnými daty
- Doporučení pro zakládání repozitářů v NRP
- Základní vlastnosti navrhovaného repozitáře

Zahájení konzultačních služeb metodiky repozitářových systémů určené zájemcům o založení repozitáře v NRP

Cíle projektu pro rok 2026

- Vstupy do návrhu modelu udržitelnosti IPs EOSC CZ
- Spuštění pilotních repozitářů v základním provozním režimu
- Spuštění všech základních služeb (alespoň v pilotní instalaci)
- Podpora rozvoje dovedností a know-how uživatelů

